**Overzicht van stemmingen in de Tweede Kamer**

*afdeling* **Directie Inhoud**

*aan* De leden van de vaste Commissie voor Binnenlandse Zaken
en de vaste Commissie voor Economische Zaken en Klimaat

*datum* *23 april 2024*

Betreffende wetsvoorstel:

**36387**
Wijziging van de Omgevingswet, de Gaswet en de Warmtewet in verband met gemeentelijke instrumenten voor de warmtetransitie in de gebouwde omgeving (Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie)

## Eindstemming wetsvoorstel

Het wetsvoorstel is op 23 april 2024 aangenomen door de Tweede Kamer.
Voor: SP, GroenLinks-PvdA, PvdD, DENK, Volt, D66, NSC, VVD, ChristenUnie, SGP en CDA.
Tegen: PVV, BBB, FVD en JA21.

De stemmingen over de amendementen en moties vonden plaats op 16 april 2024. De stemming over de aangehouden motie nr. 43 vond plaats op 23 april 2024.

## Aangenomen amendementen

**Invoegen onderdeel Aa**
9 (Erkens) over het regelen dat het Rijk bij algemene maatregel van bestuur instructieregels moet stellen ten aanzien van de strikte voorwaarden waaronder er mag worden afgeweken van een overgangstermijn van 8 jaar

Het verduurzamen van een wijk kan grote gevolgen hebben voor de bewoners van de betrokken wijk. Daarom wil de indiener er met dit amendement voor zorgen dat zij een redelijke termijn van ten minste 8 jaar krijgen om deze overstap te maken. Alleen onder uitzonderlijke omstandigheden mag er van deze termijn worden afgeweken. Daarom wordt er met dit amendement geregeld dat het Rijk op AMvB-niveau instructieregels moet stellen ten aanzien van de strikte voorwaarden waaronder er mag worden afgeweken van de overgangstermijn van 8 jaar. De betrokken AMvB zal bij de Kamer worden voorgehangen op grond van artikel 23.5, eerste lid, van de Omgevingswet.
Een termijn van acht jaar biedt gebouweigenaren en -gebruikers, de netbeheerders, eventueel het warmtebedrijf en andere betrokkenen voldoende tijd om de benodigde investeringen uit te voeren. De indiener wil er daarom met dit amendement voor zorgen dat er niet zomaar kan worden afgeweken naar een kortere termijn. Dit amendement

regelt de gevallen waarin en de strikte voorwaarden waaronder de levering van aardgas eerder dan acht jaar na wijziging van het omgevingsplan kan worden uitgesloten. Dit wordt met instructieregels vastgelegd. Hierbij kan gedacht worden aan gevallen waarin een of enkele gebouwen die eerder waren uitgesloten toch worden meegenomen, bijvoorbeeld vanwege verwachte sloop-nieuwbouw als de sloop niet meer doorgaat of omdat er een fout is gemaakt in de afbakening van het gebied. Verder kan gedacht worden aan wijken waar er vooruitlopend op dit wetsvoorstel al een proces is gestart vanuit de inwoners zelf om de wijk aardgasvrij te maken en dus geborgd is dat de bewoners tenminste 8 jaar de tijd krijgen om de overstap te maken nadat zij voor het eerst bij de plannen van de gemeente zijn betrokken. Naar aanleiding van dit amendement moet voordat er wordt afgeweken van de overgangstermijn van 8 jaar worden nagegaan of het voldoet aan de instructieregels die op AMvB-niveau hierover zijn gesteld.
**Aangenomen. Voor: SP, DENK, de VVD, de ChristenUnie, de SGP, het CDA, BBB, JA21 en de PVV.**

**Invoegen onderdeel Aa**
8 → 12 → 13 → **20** (Erkens c.s.) over het regelen dat het Rijk bij algemene maatregel van bestuur instructieregels moet stellen ten aanzien van de betaalbaarheid voor de gebouweigenaren en -gebruikers in de wijk

Het collectief verduurzamen van een wijk kan grote (financiële) gevolgen hebben voor de bewoners van de betrokken wijk. De indieners van dit amendement vinden het daarom belangrijk dat er wordt gewaarborgd dat de overstap van aardgas naar een duurzaam alternatief betaalbaar is voor de bewoners. Het kan niet zo zijn dat veel inwoners van de betreffende wijk er fors op achteruitgaan. Daarom wordt er met dit amendement geregeld dat het Rijk op AMvB-niveau vergaande instructieregels moet stellen ten aanzien van de technische haalbaarheid en betaalbaarheid voor de gebouweigenaren en -gebruikers in de wijk. Deze instructieregels dienen uitvoerbaar, transparant, rechtvaardig en uitlegbaar te zijn. Dit geeft bewoners ook de mogelijkheid om zich bij de rechter op die regels te beroepen, als deze niet worden nageleefd. De betrokken AMvB zal worden voorgehangen op grond van artikel 23.5, eerste lid, van de Omgevingswet bij de Kamers. De waarborg van betaalbaarheid dient met de instructieregels te worden vastgelegd en deze dienen in samenspraak met het maatschappelijk middenveld te worden uitgewerkt (onder andere de woonbond, VeH, VNG en Nibud). De investering in maatregelen die bewoners moeten doen, dient naar verwachting voor een overgroot deel van de inwoners terug te worden terugverdient. Dat houdt in dat de verwachte kosten gedurende de levensduur van de voorgenomen verduurzamingsmaatregelen in verhouding staan tot de verwachte ontwikkeling van kosten van doorgaan met aardgaslevering en/of andere duurzame alternatieven die in aanmerking komen. Voor gebruikers – waaronder huurders – gaat het onder andere om de verwachte maandelijkse lasten over verloop van tijd. Daarbij moeten ook de 5% meest kwetsbare huishoudens (kwetsbare afnemers van energie als bedoeld in onder meer artikel 28 van richtlijn 2019/944) perspectief houden. De investeringen moet niet alleen redelijkerwijs terugverdiend kunnen worden, maar ook op het moment van de investering financieel haalbaar zijn. Deze financiële haalbaarheid kan ook vormgegeven worden door een overheid die deze inwoners ondersteunt om de investering mogelijk te maken. Naar aanleiding van dit amendement moet voordat een wijk kan worden aangewezen, worden nagegaan of het op wijkniveau voor gebouweigenaren en -gebruikers betaalbaar is en of het dus voldoet aan de instructie-regels die op AMvB-niveau hierover zijn gesteld. Daarbij kunnen bestaande instrumenten ter ondersteuning (bijvoorbeeld subsidiëring of een vorm van gebouw gebonden financiering) meegenomen worden in de definitie van betaalbaarheid. Daarbij is het ook van belang dat gebouweigenaren tijdig op

de hoogte worden gesteld van de alternatieve warmtevoorziening die hun situatie passend kan zijn, welke stappen hiervoor nodig zijn en welke financiële regelingen beschikbaar zijn.
**Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, PvdD, DENK, Volt, D66, NSC, VVD, ChristenUnie, SGP, CDA, BBB, JA21 en PVV.**

**Artikel II, onderdeel B**
16 (Flach) over het vastleggen dat warmteprogramma's gericht worden op een doelmatige en voor eigenaren en huurders haalbare en betaalbare verduurzaming van de warmtevoorziening

In het warmteprogramma worden de lijnen uitgezet voor het al dan niet aanwijzen van wijken om van het gas af te gaan. Als een wijk over gaat naar een alternatieve warmtevoorziening en van het gasnet af gaat heeft dat grote gevolgen voor gebouweigenaren en huurders. Het is van belang dat ook de 5% meest kwetsbare huishoudens meegenomen worden en handelingsperspectief houden. Verder brengen de verschillende alternatieven voor de warmtevoorziening verschillende maatschappelijke kosten met zich mee. Daarnaast moeten gemeenten zich ervan vergewissen dat in de toekomst geen sprake zal zijn van netcongestie en dat rekening gehouden wordt met eventueel noodzakelijke netverzwaring. De indiener stelt daarom voor om in het wetsvoorstel cq. de Omgevingswet vast te leggen dat warmteprogramma's gericht worden op een doelmatige en voor eigenaren en huurders haalbare en betaalbare verduurzaming van de warmtevoorziening. Het is van belang dat deze aspecten vroegtijdig in het proces meegenomen worden.
**Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, DENK, Volt, D66, NSC, VVD, ChristenUnie, SGP, CDA, BBB, JA21 en PVV.**

**Toevoegen onderdelen C, D en E**
19 (Grinwis c.s.) over bevoegdheden voor de ACM ter voorbereiding op een kostengebaseerde tariefsystematiek

Met dit amendement wordt voorgesteld om de ACM in de Warmtewet bevoegdheden te geven waardoor zij zich kan voorbereiden op een kostengebaseerde tariefsystematiek op grond van de Wet collectieve warmte (Wcw). De ACM zal hierdoor inlichtingen en gegevens kunnen verzamelen over rendementen van leveranciers en de kosten en opbrengsten per soort warmtenet. Deze bevoegdheden worden reeds in de wet opgenomen, omdat deze bijdragen aan de noodzakelijke voorbereiding voor invoering van kostengebaseerde tariefregulering in het kader van de Wcw. Ook zijn regulatorische accountingregels nodig waardoor leveranciers de juiste informatie zullen verstrekken aan de ACM.
**Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, PvdD, DENK, Volt, D66, VVD, ChristenUnie, SGP, CDA, BBB, JA21 en PVV.**

## Verworpen en ingetrokken amendementen

**Invoegen onderdeel Aa**
11 → **15** (Flach) over het regelen dat warmteprogramma's gericht worden op een doelmatige, haalbare en betaalbare verduurzaming van de warmtevoorziening, en dat via de amvb een haalbare en betaalbare overstap naar een alternatieve warmtevoorziening voor alle gebouweigenaren/gebruikers wordt gewaarborgd

Het gebruik maken van de aanwijzingsbevoegdheid om wijken af te sluiten van het aardgasnet (omgevingsplan) heeft grote gevolgen voor aangesloten gebouweigenaren (huishoudens, ondernemers, verenigingen). Afhankelijk van de invulling van de alternatieve warmtevoorziening kan het gevolgen hebben voor de maandelijkse energiekosten en kunnen aanpassingen aan het gebouw nodig zijn (isolatie, warmtepomp, vloerverwarming, enzovoorts). De indiener vindt het van belang dat gemeenten ervoor zorgen dat een overstap naar een alternatieve warmtevoorziening niet alleen gemiddeld haalbaar en betaalbaar is, maar dat ook de 5% meest kwetsbare huishoudens het mee kunnen maken. Hij stelt voor om ervoor te zorgen dat in de beoogde algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld met het oog op het waarborgen van een haalbare en betaalbare overstap naar een alternatieve warmtevoorziening voor alle gebouweigenaren/gebruikers, dus ook de 5% meest kwetsbare huishoudens. De indiener vindt dat daarbij het principe van woonlastenneutraliteit als uitgangspuntgenomen moet worden. Bij de uitwerking van de regelgeving kunnen in overleg met gemeenten en andere betrokken partijen afspraken gemaakt worden over de wijze waarop het principe van woonlastenneutraliteit ingevuld wordt. Ook moeten gemeenten zich ervan vergewissen dat alle huishouden omgeschakeld kunnen zijn, voordat een wijk daadwerkelijk van het gasnet afgesloten wordt. In het geval dat gekozen wordt voor elektrificatie is het van belang dat zeker is gesteld dat in de toekomst geen sprake zal zijn van netcongestie. Tot slot stelt de indiener voor om ervoor te zorgen dat aan betrokken gebouweigenaren handelingsperspectiefgeboden wordt. Aangesloten moeten niet alleen weten wanneer ze afgesloten worden, maar het moet voor hen ook tijdig duidelijk zijn welke stappen ze zelf moeten zetten met het oog op een alternatieve warmtevoorziening en op welke wijze zij daarbij ondersteund worden.

Veel gemeenten zullen in lijn met bovenstaande handelen. Voor vertrouwen en draagvlak acht de indiener het van belang om deze aspecten op wetgevingsniveau te verankeren.
**Ingetrokken.**

**Invoegen hoofdstuk 8a**
17 (Postma) over compensatie aan individuele huishoudens bij wie bij de overgang naar warmtelevering het ‘niet meer dan anders’-principe niet goed wordt nageleefd

In de wet wordt gerefereerd aan het feit dat huishoudens gemiddeld genomen ‘niet meer dan anders’ mogen betalen voor warmte.
In de praktijk blijkt dat het moeilijk is voor individuele burgers om hun recht te halen als blijkt dat ze wel degelijk meer betalen dan ze deden vanuit de overstap van gas naar warmte. Gebruikers moeten hun recht kunnen halen als blijkt dat na de overstap ze toch ‘meer dan anders betalen’.  Met name bij kleinere appartementen die weinig gas gebruiken blijkt de overstap vaak duurder vanwege het hogere vastrechttarief in verhouding tot de variabele kosten.
Dit amendement voorziet dat wanneer bij de levering van warmte het ‘niet meer dan anders’-principe niet goed wordt nageleefd ten aanzien van individuele huishoudens die onder de aanwijsbevoegdheid over zijn gegaan op een warmtenet, deze huishoudens daartoe op verzoek compensatie verkrijgen. Deze regel geldt alleen in de situatie als een

wijk/gebied aangewezen is om van het gas af te gaan en niet voor nieuwbouwwijken die direct op een warmtenet zijn aangesloten.
**Ingetrokken.**

**Toevoegen van twee onderdelen aan artikel IIA**
14 → **18** (Grinwis en Flach) over het in het wetsvoorstel opnemen van de stapsgewijze implementatie richting een op kosten gebaseerde tariefregulering van warmte

Dit amendement strekt ertoe een stapsgewijze implementatie richting een op kosten gebaseerde tariefregulering van warmte op te nemen in de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw).

De Kamer heeft in de motie van het lid Kröger c.s. (Kamerstuk 29 023, nr. 488) verzocht om de methodiek waarop het «niet meer dan anders»-principe wordt bepaald aan te passen op een reële en rechtvaardige wijze. De regering heeft invulling aan deze motie gegeven door de aanpassing van de tariefregulering uit het wetsvoorstel Wet collectieve warmte (Wcw) gedeeltelijk naar voren te trekken en in de Warmtewet op te nemen. In de Wcw zal worden voorgesteld in drie stappen toe te werken naar kostengebaseerde tariefregulering, te beginnen met een correctie van de gasreferentie in fase 1. In de tweede nota van wijziging op de Wgiw (Kamerstuk 36387, nr. 10) is de tariefregulering van fase 1 opgenomen in de Warmtewet. Hiermee is een eerste stap gezet. De gasreferentie wordt echter niet volledig, maar slechts gedeeltelijk losgelaten. Daarmee worden de verhogingen van de kosten voor aardgas, samenhangend met de ontwikkeling van de energiebelasting op aardgas, en die slechts beperkt verband houden met de kosten van collectieve warmte niet meer meegenomen bij het vaststellen van de maximumprijs. Het gevolg hiervan is dat, na een periode van een arbitraire koppeling van de prijs van collectieve warmte aan aardgas, er nu een periode dreigt aan te breken van nog immer prijzen die niet gebaseerd zijn op de daadwerkelijke kosten van warmte hetgeen zowel voor aanbieders als afnemers voor onzekerheid zorgt. Duidelijkheid over het toegroeien naar een nieuw kostengebaseerd referentietarief is nodig om deze onzekerheid te verminderen. De Wcw regelt de toegroei naar een kostengebaseerde tariefregulering. De Minister voor Klimaat en Energie heeft aangegeven zo spoedig mogelijk de Wcw naar de Tweede Kamer te zenden voor behandeling. Het is echter onzeker óf, en zo ja, hoelang het duurt tot dit wetsvoorstel vervolgens door beide Kamers aangenomen wordt en kracht van wet heeft.

Indieners beogen met voorliggend amendement de vervolgstappen richting een op kosten gebaseerde warmteprijs op te nemen in de Wgiw voor de situatie dat de Wcw niet of niet op afzienbare tijd in werking zal treden. Met het amendement is beoogd een terugvaloptie te creëren. Voorgesteld is in de Warmtewet een grondslag op te nemen waardoor de maximale tarieven vastgesteld kunnen worden op grond van een kostengebaseerde systematiek als deze situatie zich voordoet. Dat neemt niet weg dat het van belang is dat de Wcw zo spoedig mogelijk behandeld wordt in de Tweede Kamer, zodat een definitieve keuze over de vormgeving van de kostengebaseerde tariefregulering gemaakt kan worden. Het is wenselijk deze tariefregulering op grond van de Wcw uit te werken aangezien de mogelijkheden daartoe op grond van de Warmtewet beperkter zijn dan op grond van de Wcw. Onder de Warmtewet is het slechts mogelijk kostengebaseerde tariefregulering per

leverancier te introduceren, terwijl de Wcw voorstelt dit per warmtekavel vorm te geven. Kostengebaseerde tariefregulering per leverancier leidt tot een minder directe link tussen de werkelijke kosten van een warmtenet en de prijs van warmte. Daarnaast zal rekening gehouden moeten worden met het feit dat leveranciers onder de Warmtewet concessies verkrijgen na een aanbesteding en dat derhalve wordt geselecteerd op prijs. De fijnmazige tariefregulering, zoals voorgesteld in de Wcw in fase 2 en 3, is daardoor onder de Warmtewet niet mogelijk. Daarom is het derhalve wenselijk spoedig tot besluitvorming over de Wcw te komen.

Indieners benadrukken dat bij de vaststelling van de tarieven een goede balans moet worden gezocht tussen consumentenbescherming gericht op betaalbaarheid en investeringszekerheid gericht op uitbreiding en verduurzaming van warmtenetten. Hiermee wordt duidelijkheid aan zowel producenten als consumenten geboden over de ontwikkeling van de tarieven van warmte. De voorgestelde grondslag in de Warmtewet waardoor de maximale tarieven kunnen worden vastgesteld op grond van een kostengebaseerde systematiek zal in werking treden bij koninklijk besluit (artikel IIA, onderdeel D). Het koninklijk besluit zal worden voorgehangen aan beide Kamers der Staten-Generaal (artikel IIA, onderdeel C).
**Verworpen. Voor: SP, PvdD, ChristenUnie, SGP, BBB en JA21.**

## Moties

21 → **43** (Kröger c.s.) over al dit jaar huishoudens financieel tegemoetkomen voor hoge warmtetarieven
**Verworpen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, de PvdD, DENK en Volt.**

22 (Kröger c.s.) over de kostensystematiek voor warmteverbruik in huis integraal in kaart brengen
**Met algemene stemmen aangenomen.**

23 (Kröger) over zorgen dat gemeenten actief de mogelijkheid van een warmtecoöperatie onderzoeken en meenemen in het opstellen van een warmteplan
**Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, de PvdD, DENK, Volt, D66, NSC, de VVD, de ChristenUnie, de SGP en het CDA**.

24 → **44** (Erkens c.s.) over met energieleveranciers uitwerken of en hoe leasecontracten kunnen worden gebruikt voor verduurzamingsinvesteringen van huishoudens
**Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, PvdD, DENK, Volt, D66, NSC, VVD, ChristenUnie, SGP, CDA en JA21.**

25 (Erkens en Grinwis) één loket waar huishoudens terechtkunnen voor informatie over verduurzaming en de financiering daarvan
**Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, de PvdD, DENK, Volt, D66, NSC, de VVD, de ChristenUnie, de SGP, het CDA, BBB en JA21.**

26 (Grinwis c.s.) over komen tot een helder afgebakende en juridisch bindende vergewisplicht van een alternatief voor aardgas
**Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, DENK, Volt, D66, NSC, de VVD, de ChristenUnie, de SGP, het CDA, BBB, JA21 en de PVV.**

27 (Grinwis c.s.) over modernisering van het huurrecht om werkzaamheden als dringend te kunnen kwalificeren in geval van wijkgerichte aansluiting op een collectieve warmtevoorziening
**Aangenomen. Voor: GroenLinks-PvdA, de PvdD, DENK, Volt, D66, de VVD, de ChristenUnie, de SGP en het CDA.**

28 (Postma) over het Besluit gemeentelijke instrumenten warmtetransitie in voorhang brengen gelijktijdig met of na de indiening van het wetsvoorstel Wet collectieve warmte
**Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, de PvdD, DENK, Volt, D66, NSC, de VVD, de ChristenUnie, de SGP, het CDA, BBB, JA21 en de PVV.**

29 (Postma) over een loket waar overstappers naar een collectieve warmteoplossing terechtkunnen voor hulp bij (financiële) vragen en het halen van hun recht
**Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, de PvdD, DENK, Volt, D66, NSC, de VVD, de ChristenUnie, de SGP, het CDA, BBB, JA21 en de PVV.**

30 (Postma) over niet alle vaste leveringskosten in het vaste tarief doorberekenen en een groter deel van de energierekening voor warmte gebruiksafhankelijk maken
**Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, de PvdD, Volt, D66, NSC, de VVD, de ChristenUnie, de SGP, het CDA, BBB en JA21.**

31 (Postma) over evalueren of de afspraken uit het Startmotorkader in de praktijk werken
**Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, de PvdD, DENK, Volt, D66, NSC, de VVD, de ChristenUnie, de SGP, het CDA, BBB, JA21 en de PVV.**

32 (Postma) over de participatie-uitgangspunten van het Programma Aardgasvrije Wijken gebruiken en inzetten voor draagvlak voor aansluiting op het warmtenet
**Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, de PvdD, DENK, Volt, D66, NSC, de VVD, de ChristenUnie, de SGP, het CDA, BBB en de PVV.**

33 (Vermeer) over de voorziene inhoud van de Wet collectieve warmte opnemen in de Energiewet
**Verworpen. Voor: BBB.**

34 (Bontenbal c.s.) over onderzoeken of de kosten die warmtebedrijven maken, kunnen worden verlaagd
**Verworpen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, DENK, Volt, D66, de ChristenUnie, de SGP, het CDA en BBB.**

35 (Beckerman) over bij de uitvoering van de Wgiw het niet-meer-dan-anders principe individueel garanderen
**Aangenomen. Voor: SP, de PvdD, DENK, NSC, BBB, JA21 en de PVV.**

36 (Beckerman) over samen met warmtebedrijven en corporaties een fonds onderzoeken om het niet-meer-dan-anders principe individueel te garanderen
**Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, de PvdD, DENK, D66, NSC, de VVD, de SGP, BBB en JA21.**

37 (Beckerman) over onderzoeken of het individuele bedrag van de Subsidieregeling Verduurzaming en Onderhoud Huurwoningen toereikend is
**Verworpen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, de PvdD, DENK, Volt, D66, de ChristenUnie, de SGP, het CDA en BBB.**

38 (Beckerman) over tot de invoering van de Wet collectieve warmte streven naar minimaal 50% eigenaarschap van (lokale) overheden voor toekomstige warmtebedrijven
**Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, de PvdD, DENK, Volt, NSC, de ChristenUnie en de PVV.**

39 (Paternotte c.s.) over de mogelijkheid tot gebouwgebonden financiering van woningen versnellen
**Aangenomen. Voor: GroenLinks-PvdA, de PvdD, DENK, Volt, D66, NSC, de VVD, de ChristenUnie, de SGP en het CDA.**

40 (Paternotte en Bontenbal) over de rijkssubsidies voor verduurzaming versimpelen en meer met elkaar in lijn brengen
**Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, de PvdD, DENK, Volt, D66, NSC, de VVD, de ChristenUnie, de SGP, het CDA en BBB.**